

ilginç Yayın Özetleri

✓ *The American Journal of Clinical Nutrition* CILT 24/1971

- ⊕ Glikoneogenesisde Triptofan Metabolitlerinin Rolü. Lardy, H. A. sayfa 764
- ⊕ Kadınlarda Vit. B₆ İhtiyacı. Donald E. A. McBean, L. D. et al. sayfa 1028
- ⊕ Ekmekteki Fitik Asidin Çinko Üzerine Etkisi. Reinhold, J. G. sayfa 1204
- ⊕ Vitamin B₆ nın Metabolik Rolü. György, P. sayfa 1250
- ⊕ Protein Kalori Malnütrisyonda Glikoz Kullanılması Üzerine Kromun Etkisi. Gürson, C. T. Saner, G. sayfa 1313
- ⊕ C vitamini ve Soğuk Algınlığı. Pauling, L. sayfa 1294

Glikoneogenesisde Triptofan Metabolitlerinin Rolü

Elzem Amino asitlerden biri olan triptofanın, birçok enzimlerin sentezini azaltıcı etkisi vardır. Bu yüzden glikoneogenesisin, metabolik olarak triptofandan türeyen bileşikler tarafından inhibe edilebileceği düşünülmektedir. Bu amaçla yapılan çalışmada, kynurenine, 3 hydroxy kynurenine, hydroxy anthranilic acid, quinolinic acid ve quinaldic acid bileşiklerinin hücrede glikoz sentezi ile ilgili bazı reaksiyonları inhibe ettiği görülmüştür. Quinolate; phosphoenol pyruvate carboxykinase enzimini bloke ederek, quinaldat da karaciğer mitokondriadaki pyruvate oksidasyonunu bloke ederek glikoneogenesisi inhibe etmektedirler.

Kadınlarda Vit. B₆ İhtiyacı

Günde 2 mg olarak tavsiye edilen B₆ vitamini ihtiyacı bugüne kadar hep erkekler üzerinde yapılan çalışmalarla saptanmıştır. Bu araştırma, kadınlar için bu ihtiyacın ne kadar olduğunu anlamak amacı ile yapılmıştır.

mıştır. Yaşları 21-30 arasında olan 8 genç kadına 43 gün B₆ vitamininden düşük bir diyet verilmiş daha sonra diyetlerine, 7 gün 0,6 mg, 3 gün 1,2 mg ve 1 gün 30 mg olmak üzere pyridoxine hydrochloride ilâve edilmiştir. İdrarda kreatinine, 4 pyridoxic acid ve vit. B₆ tayinleri yapılmış, kanda periyodik olarak eritrositlerdeki vit. B₆, glutamic oxaloacetic transaminase ve glutamic pyruvic transaminase aktiviteleri ile plasma amino asitleri ölçülmüştür. Sonuç olarak orta derecede proteinli diyet alan kadınlarda vit. B₆ ihtiyacının günde 1,5 mg olduğu saptanmıştır.

Ekmekteki Fitik Asidin Çinko Üzerine Etkisi

Son on sene içinde İran ve Mısır Arap Cumhuriyeti köylerinde çinko yetersizliği görüldüğü rapor edilmektedir. Yetersizliğin klinik belirtisi bodurluk ve cinsiyet organlarının gelişmemesi şeklindedir. Kent ve köylerdeki yeme alışkanlıkları hemen hemen aynıdır. Fakat köylerde kentdekinden ayrı olarak değişik tipte ekme tüketilmektedir. Köylerde yenilen ekme, mayalandırılmadan yapılmakta ve kentlerdekine göre daha fazla fitik asit kapsamaktadır. Köylerde diyetle yeterli çinko alınmasına karşın çinko yetersizliği görülmesinin nedeni, mayalandırılmamış ekmekteki fitik asidin çinkoyu bağlayarak kullanılmasını engellediği şeklinde açıklanmıştır. Ekme mayalandırılarak yapılırsa bu sırada, fitik asit parçalanarak miktarı azalmakta ve çinkoyu bağlama oranı düşmektedir.

Vitamin B₆ nın Metabolik Rolü

Vitamin B₆'nın metabolik rolü, özellikle gebelikte önemlidir. Vitamin B₆ yetersizliğinde, triptofanın niasine dönüşmesi bozulmaktadır. Çünkü bu dönüşüm ile ilgili enzimatik reaksiyonlarda B₆ vitamini de görev almaktadır. Analitik bulgular gebe ve doğum kontrolü hapı alan kadınlarda plazma pridoksal fosfat düzeyi'nin azaldığını göstermektedir. Bu durum, gebelikteki ve koruyucu haplardaki hormonlar ile triptofanın niacine dönüşmesi sırasında fonksiyon gören vitamin B₆ koenzimi arasındaki zıt etkiden ileri geliyor gibi görünmektedir. Bu nedenle sürekli doğum kontrolü hapı alanlarla, gebe kadınlar için günlük 2 mg vitamin B₆'nın yeterli olmadığı, bu durumlarda günlük 25-30 mg vitamin B₆ alınması gerektiği ileri sürülmektedir. Ayrıca, romatizma ve osteoartritde, yaşlılarda, menapozda, böbrek taşlarında, homosistinüride ve konvulsiyon belirtisi gösteren hastalıklarda günlük diyetle alınabilen 1,5-2.0 mg vitamin B₆ nm yeterli olmadığı ve ek vitamin B₆ vermenin gerekliliği belirtilmektedir.

Protein Kalori Malnutrisyonunda Glikozun Kullanılması Üzerine Kromun Etkisi

Kromun, karbonhidrat metabolizmasındaki rolü, açık olarak bilinmektedir. Nijerya ve Ürdün'de yapılan çalışmalarda kwashiorkor ve protein kalori malnutrisyonunun marasmik tipi husulünde, krom yetersizliğinin önemli bir faktör olduğu gösterilmiştir. Fakat Mısır'da kwashiorkorlu çocuklarda glikozun iyi kullanılmaması krom yetersizliğine bağlanamamıştır.

Türkiyede'de böyle bir araştırma yapılmış ve marasmik tipte protein kalori malnutrisyonu olan çocuklarda kromun, kan şeker düzeyi ve glikozun taşınma hızı üzerine olan etkisi araştırılmıştır. 14 Çocuktan 9 unda günde glikoz taşınma hızı, krom verilmesi ile önemli ölçüde artmıştır.

Yazarlar bulgulara göre, glikoz metabolizmasında kromun önemli rolü olduğunu ve Türkiye'de marasmik çocuklarda krom yetersizliğinin düşünülmesi gerektiğini belirtmektedirler.

C Vitamini ve Soğuk Algınlığı

Bu yazıda Dr. Pauling 1970 yılında yayınladığı "Vitamin C ve Soğuk Algınlığı" kitabına karşı tıp ve beslenme otoritelerince gösterilen olumsuz tepkiyi cevaplandırmaktadır. Dr. Pauling adı geçen kitabında çok miktarda (günlük 3-5 gr.) alınan C vitaminin soğuk algınlığı ve benzeri enfeksiyon hastalıklarının korunma ve tedavisinde büyük değer taşıdığını yazmıştı. Bu görüş tıp ve beslenme otoritelerinin tepkisi ile karşılaştı. Örneğin Amerikan Tıp Derneği (A. M. A.) Besinler ve Beslenme Konseyi Genel Sekreteri Dr. White görüşünü şöyle açıklamıştı: "Maalesef, gereğinden çok vitamin C alınımının yalnız soğuk algınlığını önlemekle kalmayıp grip ve diğer enfeksiyon hastalıklarının şiddetini ve süresini azalttığı inancı hala yaygındır. Bu gibi hastalıkların ilk belirtilerinde yüksek dozlarda C vitamini alınsa bile bir yararı yoktur". Amerika Birleşik Devletleri Besin ve ilaç yönetimi başkanı Dr. Edwards yüksek dozda vitamin C kullanmanın soğuk algınlıklarını önlediği ve tedavi ettiği hakkında hiç bir bilimsel verinin bulunmadığını ve yüksek dozda C vitamini alınmasını önermenin komik olduğunu basına açıklamıştı. Dr. Pauling'in görüşüne karşı çıkan buna benzer çok sayıda yayın yapılmıştır.

Bu yazısında Dr. Pauling bazı raporlardan örnekler vererek görüşünün bilimsel verilere dayandığını ve vitamin C nin soğuk algınlığına yakalanma sıklığını, hastalığın şiddetini ve süresini azaltmada değer taşıdığını belirtmektedir.

Biz bu konudaki görüşümüzü şöyle özetleyebiliriz. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'de yapılan deneysel araştırmalar yeterli C vitamini alan kimselerde yüksek dozdaki C vitamininin grip ve benzeri hastalıklarda bir etkisi olmadığını işaretlemektedir. Normal bir kişinin C vitamini ihtiyacı üzerinde yapılan araştırmalar günlük 10 mg lık dozun yeterli olduğunu göstermiştir. Fakat Enfeksiyon hastalıkları, yaralanmalar, zehirlenmeler ve benzeri streslerde C vitamini ihtiyacı 3-4 kat artmaktadır. Ayrıca C vitamini çok dayanıksızdır ve yanlış pişirme ve hazırlama işlemleri vitaminin kolayca kaybına yol açar.

İngiltere Sağlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kişi için günlük 30 mg, Amerika Birleşik Devletleri Ulusal Araştırma Konseyi günlük 75 mg. C vitamini tavsiye etmektedirler. Birleşmiş Milletler Besin ve Tarım ile Sağlık Örgütü Uzmanlar Kurulunun yetişkinler için C vitamini tavsiyesi günlük 50 mg dır.

Bu miktarlar günlük gerçek ihtiyacın 3-5 katıdır. Fakat bu değerler yiyeceklerin hazırlanmasında ve pişirilmesinde C vitamininde meydana gelen kayıplar göz önüne alınarak saptanmıştır. Yalnız bazı kimselerin sandığı gibi meyvalar dalından kopunca C vitaminin tümünü kaybetmezler. Uzun süre özellikle 10- C nin üstünde bekleyen Meyvalarda C vitamini miktarı yavaş yavaş azalır. Örneğin mevsiminde pazardan alıp kestikten sonra bekletmeden yediğimiz orta büyüklükte bir portakal vücudumuza 50-75 mg arasında vitamin C sağlar. Vitamin C den zengin olan yeşil sebzeler bol suda kaynatılır, suyu atılırsa vitamin değerinin % 80-90 nını kaybeder. Suyunu atmadan, kesildikten sonra fazla hava temasında bekletmeden, pişirildikten sonra hemen yenen sebzelerdeki C vitamini kaybı % 50 yi geçmez. Kabuğu içinde sıcak suya atılarak kaynatılıp hemen yenen orta büyüklükte iki adet patates 25-30 mg arasında C vitamini sağlar.

Görüldüğü üzere soğuk algınlığı ve benzeri hastalıklara yakalanma durumunda veya hastalık anında normal olarak yediklerimize ek olarak fazladan günde 1 adet portakal yememiz yeterlidir.

✓ *Gastroenterology* CİLT 61/1971

⊕ Fosfatlar ve C vitamininin Demir Emilimine Etkisi. Peters, T. Apt, L. Ros, J. F. sayfa 315

Fosfatlar ve C Vitamininin Demir Emilimine Etkisi

Ortamda C vitamini olmadığında ferrik demirin emilimi çok düşük olmakta, C vitamini eklendiğinde ise artmaktadır. Fakat C vit. ile birlikte diğer yiyecekler de verilirse emilim yine azalmaktadır. İn-

organik fosfat, yumurta sarısı veya vitelin, demir emiliminin azalmasına sebep olmaktadır. Fosfatlar proteinle karıştırılarak verildiğinde fosfoprotein olarak bağlandığından demir emilimi artmaktadır. Yazarlara göre demirin emilmesini aldığı formdan çok, barsaklardaki durum etkilemektedir. En yüksek emilimi temin için ferros sulfat, 200 mg dan fazla olmamak üzere yemekden 1-2 saat önce C vitamini ile birlikte ağızdan verilmelidir.

✓ *Nutrition Reviews* CILT 29/1971

⊕ Fenülketonüride Erken Diyet Tedavisinin Rolü. sayfa 203

Fenilketonüride Erken Diyet Tedavisinin Rolü

Bu çalışma, 1970 de 69 u klâsik ve 13 ü değişik tarzda olmak üzere 82 çocuk üzerinde yapılmıştır. Çocuklardan 39 u yeni doğan devrede teşhis edilmiş 27 si 3, 12 si 3-6 haftalık iken diyet tedavisine alınmışlardır. Diğer çocuklara hem diyet tedavisi uygulanmamış hem de tedavilerine geç teşhis yüzünden 8 aylık iken başlanmıştır. Doğumdan 3 aya kadar olan devrede teşhis edilmiş ve düşük fenil alaninli diyet alan çocuklarda zekâ bölümü 62 ile 125 arasında bulunmuştur. 3-6 ay arasında diyete başlayanlarda bu değerler çok az olmakla beraber biraz daha düşüktür. Tedavilerine 8 aydan sonra başlanan çocuklarda zekâ bölümleri 46-66 dır.

Bu durum erken diyet tedavisinin önemini göstermektedir. Fakat diyet tedavisine ne kadar zaman devam edilecektir? Erken tedaviye alınan çocuklardan 26 sı 51 aylık iken diyetleri kesilmiş ve 2-2,5 senelik gözlem sonucu, zekâ bölümlerinde herhangi bir bozukluk görülmemiştir. Eğer beyin; gelişiminin erken devrinde korunabilirse kandaki yüksek fenilalanin düzeyinin zararlı etkisine karşı korunabilecektir. Yazarlar bu konu üzerinde daha ileri çalışmaların yapılması gerektiğini ileri sürmektedirler.

✓ *The Lancet* 110: 7722/1971

⊕ Folik Asit Yetersizliği ve Angular Keylozis. Rose, J. A. sayfa 453

Folik Asit Yetersizliği ve Angular Keylozis

47 sağlam ve 50 angular lezyonlu hastanın serumunda folat miktarı ölçülmüştür. Her iki grupta da yaş ve cins dağılımı hemen hemen aynıdır. Angular lezyonu olan hastalarda serum folat düzeyi kontrol gurubuna göre önemli derecede düşük bulunmuştur. Bu bulgu, düşük serum folatı ile angular lezyon arasındaki ilgiyi açık olarak göstermektedir. Hastalardan 2 si folic asitle tedavi edildiğinde bir ayda lezyon ortadan kalkmıştır.

⊕ *The British Journal of Nutrition* CİLT 26/1971

- ✓ Süt Çocuklarında Beslenme Şeklinin Gelişimleri ve Sağlıklarına Etkisi. Dugdale, A. E. sayfa 423

Süt Çocuklarında Beslenme Tipinin Gelişmeleri ve Sağlıklarına Etkisi

Bu araştırma Malaysia'da Sosyo ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocukları üzerinde yapılmıştır. Çocuğun cinsi, ailenin genişliği ve beslenme şeklinin, gelişme ve sağlıklarına etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya 250 çocuk alınmış ve 40 haftalığa kadar izlenmiştir. Anne sütü alan çocuklarla, anne sütü almadan beslenenler arasında ağırlık artışı yönünden önemli bir fark görülmemiş ve beslenme şeklinin, solunum yolları veya beslenme yetersizliği hastalıklarına yakalanma sıklığı üzerine önemli bir etkisi olmadığı bulunmuştur. Bu toplumda, ailenin geçimi genellikle annenin kazancına bağlıdır. Anne ya çocuğunu bizzat besleyecek veya işini tercih edecektir. Grup çalışmalarında anne sütü ile beslemenin anne sütü olmadan beslenmeden daha avantajlı olduğu gösterilememiştir.

✓ *Food Technology* CİLT 25/1971

- ⊕ Paylarda Koyulaştırıcı ve Lezzet Verici Olarak Elma Ezmesi Kullanılması. Bomben, L. J. Guadagni, D. C. Harris, J. G., November, sayfa 34

Paylarda Koyulaştırıcı ve Lezzet Verici Olarak Elma Ezmesi Kullanılması

Yazıda meyvalı pay yapımında meyve yanında önceden hazırlanmış elma ezmesinin kullanılmaya başlandığından bahsedilmektedir. Bu ezme, pay hamuru arasına konulan meyva karışımını koyulaştırmak ve daha kokulu yapmak için kullanılmaktadır. Bunun amacı, halen koyulaştırıcı olarak kullanılan nişasta yerine elma ezmesinin kullanılmasını gerçekleştirmektir. Amerika'da elma işlenmesi endüstrisinde en önemli mamül elma ezmesidir. Bu ezme elma kabuğu ve elmanın çekirdek kısmından (elma soyulduğunda atılan kısımlar) yapılmaktadır. Elma kabuğu iç kısmına nazaran bazı vitaminlerden daha zengin ve daha kokuludur ve pektin miktarı daha yüksektir. Amerikada senede yaklaşık olarak 1 milyarın üstünde pay tüketilmekte, 250 milyon kg kadar da elma ezmesi imâl edilmektedir. Böylece elma ezmesininin değerlendirilmesi olanağı ortaya çıkmaktadır. Nişasta yerine elma ezmesi konulduğunda pay çok daha güzel olmaktadır. Daha kullanışlı olması için bu ezme toz haline getirilmeye başlanmıştır.

(Bu yöntem ülkemizde günden güne artan elma üretimini değerlendirmek için düşünülecek tedbirlerden birisi olabilir kanısındayız.)

✓ *The Journal of the American Medical Association* CİLT 218/1971

⊕ Düşük Kalsiyum Alınımı Osteoporozise Sebep Olurmu?
Mahan, K. No: 11 sayfa 263

Düşük Kalsiyum Alınımı ve Osteoporozis

Osteoporozis, kemiklerdeki mineralin % 30 oranında azalması halinde ortaya çıkar. Yetişkin kimseler yaşamları boyunca günde 400 mg dan az kalsiyum alırlarsa teorik olarak yaşlılıklarında osteoporozis görülebilir. Fakat düşük kalsiyum alan bazı kişilerde bu durum görülmemektedir. Bu belkide genetik olan bir uyum mekanizması ile ilgilidir. Buna rağmen, osteoporozise karşı koruyucu bir tedbir olarak 30 yaşına kadar günde 800-1000 mg. kalsiyum alınması gerektiği ileri sürülmektedir.

✓ *British Medical Journal* NO: 5780/1971

⊕ Epileptik Çocuklarda Kalsiyum Metabolizması. Hunter, J. Maxwell, J. D. et al. October, 16, sayfa 202

Epileptik Çocuklarda Kalsiyum Metabolizması

Çalışma, yaşları 10 ile 16 arasında olan 105 epileptik çocuk üzerinde yapılmıştır. Antikonvulsan ilaç kullanan bu çocuklarda serum kalsiyum düzeyi % 30 oranında düşmüş, alkalin fosfotaz aktivitesi ise % 24 oranında artmıştır. Bulgular antikonvulsan ilaçların hipokalsemi ve sonuçta osteomalasia oluşumunda önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Bu durumun karaciğerdeki D vitamini metabolizmasının bozulması sonucu meydana geldiği sanılmaktadır. Bu yüzden epileptik çocuklarda D vitaminine olan gerekemenin daha çok olduğu ileri sürülmektedir.

✓ *Circulation* CİLT 44/1971

⊕ Şişmanlık ve Kolesterol Sentezi. Miettinen, T. A. sayfa 842

Şişmanlık ve Kolesterol Sentezi

Şişmanlık, kolesterol sentezini arttırmaktadır. Zayıflama ile kolesterol sentezi normale dönmektedir. Bu bulgular, 10 ar kişilik 3 gurup insan üzerinde yapılan çalışmalarla elde edilmiştir. Birinci gurup normal (kontrol gurubu), ikinci gurup şişman fakat kan lipidleri normal düzeyde, üçüncü gurup ise trigliseritleri yüksek ve düşük kolesterolü diyet alan kişilerden seçilmişlerdir. Vücut ağırlığı ile, gaita ile atılan nötral, asidik

ve total steroidler arasında önemli bir korelasyon görülmüştür. Buna göre, vücut ağırlığı ne kadar fazla ise kolesterol sentezi de o kadar fazla olmaktadır. Şişman kişilerde, günde yağ dokusunun kilosu başına 20 mg kolesterol sentez edilmektedir. Kontrol gurubunda bu değer günde kilo başına 12 mg dır. Serum kolesterol konsantrasyonu ile kolesterol sentezi arasında düşük bir korelasyon görülmüştür. Bu da, sentez edilen kolesterol miktarının tesbitinin serum kolesterol düzeyi tayininde tek faktör olamayacağını göstermektedir.

☑ *Kitap Özeti:*

⊕ (The Profession of Dietetics) The American Dietetic Association, 620 North Michigan Avenue, Chicago, Illinois 606 11, Fıatı \$ 2

Meslek Olarak Diyetisyenlik

Amerikan Diyetisyenler Derneği yönetim kurulu kararı ile diyetisyenlik mesleği ve diyetisyenlerin yetişmesi ile ilgili faktörleri incelemek üzere 1970 yılında bir komisyon kurulmuştur. Komisyon üyeleri, değişik çalışma alanlarında, örneğin, kliniklerde ve halk sağlığı örgütlerinde, beslenme ve sağlık bilimleri ile ilgili öğretim kurumlarında, besin sanayinde çalışan tecrübeli diyetisyenlerden ve yöneticilerden oluşmuştur. Komisyon üyelerinin hepsinin amacı, sağlam insan yetiştirmek için çeşitli yıllarda çaba göstermeye yöneliktir.

Komisyon ilk çalışmasına 1970 yılı baharında, diyetisyenlere, beslenme konusunda ve halk sağlığında çalışanlara, hemşirelere, sosyal hizmet elemanlarına, doktorlara, sağlık idarecilerine, gıda sanayi elemanlarına, gıda servisi ile ilgili elemanlara eğitimcilere ve öğrencilere anket uyguluyarak onların diyetisyenlik mesleğindeki fikirlerini almakla başlamıştır.

Bu çalışmaların sonunda, Amerikan Diyetisyenler Derneğinin diyetisyenlik mesleği için bazı özel koşullar getirmesi ve eğitim yapan kurumlarda bazı değişiklikler yapılmasının gereği ortaya konmuştur. Hernekadar komisyon, derneğin bir isteği üzerine çalışmalara başlamış ise de bu çalışma sonucunun, doktorlar, diş doktorları, hemşireler, halk sağlığı idarecileri, öğretmenler, eğitimciler üniversite ve yüksek okul idarecileri, hastane idarecileri ve bu saha ile ilgili bir çok kimselere de yararlı olacağı görüşü belirtilmiştir.

Komisyon, Amerikan Diyetisyenler Derneğinin sağlık hizmetleri sahasında yapmış olduğu ilerlemeyi kutlarken derneğin sağlık alanında daha yararlı olabilmesi için gösterdiği istek ve çabayı da büyük bir takdir ile karşılamıştır. Komisyon çalışmaları sonucu elde edilen bulgular ve öneriler:

Bulgular

1. Diyetisyen, beslenme ilmindeki esasları, yeterli ve dengeli beslenmeyi sağlamak için insanlara aktaran meslek mensubu olarak tanımlanmaktadır.

Bu işin kapsamı fikirlerin bir aktarması ya da bir hareket haline sokulması şeklinde olabilir. Beslenme ilmi bu hareketin ya da fikrin başlangıç noktası olup, sonuç bireyin yeterli ve dengeli beslenmesidir. Bu süreç herhangi bir kurumda ve herhangi bir alanda çalışan diyetisyen tarafından uygulanır.

2. Komisyonun fikrine göre bugünkü eğitim sistemi ve pratik uygulamalar diyetisyenin yetişmesi için çeşitli yönlerden eksiktir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde halen uygulanan diyetisyenlik eğitiminde; öğrenci, beslenme ve diyet bölümünü hiç saha uygulaması olmadan bitirir ve mezuniyetten sonra diyetisyen olmak isteyenler derneğin gösterdiği hastanelerde bir yıl çalışarak sertifika alırlar.

Böylece öğrencinin dört yıllık eğitim süresinde sağlam ya da hasta, hiç bir kimse ile diyetisyenlik mesleği yönünden bir çalışması olmamaktadır. Komisyon bu sistemin uygun olmadığı kanısına varmıştır. Öğretim sistemindeki diğer yetersizlikler ise şöyle özetlenmektedir:

a. Öğretilen beslenme konularının kapsamı, kalitesi, ve süresi yetersiz olup sağlık hizmetinde çalışmak ve başarılı olabilmek için kuvvetli bir temel oluşturamamaktadır.

b. Halen uygulanan öğretim programında temel bilgiler ve pratik uygulamalarla, saha çalışmaları, değişik zamanda ve değişik koşullar altında yapılmaktadır. Bu sistemin etkin olmadığı görüşü ortaya çıkmıştır.

c. Bilgilerin öğretilmesinde ve öğrenme sürecinde öğretim kurumları arasında büyük ayrılıklar gözükmektedir. Bu durum bazen öyle büyük olmaktadır ki, kabul edilemeyecek kadar düşük düzeyde bir eğitim kalitesini ortaya çıkarmaktadır.

d. Beslenme ve diyetetikle ilgili mezuniyet sonrası eğitimi konusu yeterli bir açıklamadan yoksundur. Bu da mezuniyet sonrası eğitimin ilgi çekiciliğini ve çalışma potansiyelini bozmaktadır.

e. Bir sağlık bilimi olarak diyetisyenlik eğitimi, diğer sağlık bilimleri ve diğer sağlık mesleği mensupları ile de yeterince ilgili görülmemiştir.

3. Bugünün koşulları ve bilimdeki gelişmenin etkisi altında sağlık hizmetlerinde yapılan değişiklikler, gelecekte diyetisyenin çalışmalarında da çeşitli şekilde değişiklik yapılması gerçeğini ortaya koymaktadır:

- a. Diyetisyenin çalışmalarında ve fonksiyonlarında bir değişiklik olmalıdır.
- b. Diyetisyen bazı konularda uzmanlaşmalıdır.
- c. Meslekte yeni gelişmeler ve ilerlemeler gerekmektedir.
- d. Diyetisyenler bazı günlük işler için kendilerine yardım edecek teknik personel yetiştirip çalıştırmalıdır.
- e. Diyetisyenlerin diğer sağlık personeli ile daha çok ve yakından iş birliği yapmaları gerekmektedir.

Öneriler

1. Komisyon diyetisyen yetiştirme programının dört yıllık bir sürede tamamlanan temel eğitiminde klinik bilgilerin sevilmesi ve saha uygulamalarının yaptırılarak gerekli becerinin kazandırılması yönünde değiştirilmesinin gerekli olduğunu önermektedir.

2. Komisyon lisans eğitim programının daha çok insan ve yaşamı üzerinde hazırlanması görüşünü savunmaktadır. Döllenmeden ölünceye kadar insan organizmasında besinlerin ve diyetin önemi büyüktür. Besinler; büyümek, gelişmek, olgunlaşmak, enfeksiyon ve diğer hastalıklara karşı korunmada ve meydana gelen bazı bozuklukları diyet ile düzeltmede bütün bir yaşam süresince gereklidir.

3. Komisyon, Amerikan Diyetisyenler Derneğine üye olma koşullarının değiştirilmesini ve hastane diyetisyenliğinin dışında aktif olarak diğer beslenme ile ilgili örgütlerde, eğitim de, çeşitli beslenme araştırmalarında çalışanlara ve bilim adamlarına, yöneticilere ya da insan sağlığı ile ilgilenen kimselere üye olma fırsatını tanımanın yararlı olacağı kanısındadır.

4. Komisyon, Amerikan Diyetisyenler Derneğinin dört genel konsey olarak çalışmasının yararlı olacağını önermektedir.

1. Diyetisyenler konseyi.
2. Diyetetik eğitim konseyi.
3. Diyetetik araştırma konseyi.
4. Haberleşme konseyi.

Konu Üzerindeki Görüşümüz: Adı geçen komisyonun Amerika Birleşik Devletleri'nde Diyetisyen yetiştirme konusunda önermiş olduğu program halen Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümünde uygulanmaktadır. Bu bölümde saha ve hastane pratik çalışmaları 5 yıllık öğretim süresince yapılmaktadır.